

Додаток 3
до наказу № 285а від 22.10.2019 р.

Схвалено:

Вченю радою Державної наукової установи
«Науково-практичний центр профілактичної та
клінічної медицини» Державного управління
справами
17.10.2019 р. (протокол № 7)

**Положення про виявлення та запобігання академічного plagiatu в
Державній науковій установі «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної
медицини» Державного управління справами**

I. Загальні положення

1.1. Положення про виявлення та запобігання академічного plagiatu в Державній науковій установі «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про науково-технічну інформацію», Кодексу академічної доброчесності.

1.2. Мета Положення – визначення процедури запобігання та виявлення plagiatu в академічних роботах наукових працівників та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Державної наукової установи «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами (далі - ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС) та сприяння дотриманню вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності й індивідуальності під час створення авторського твору та усвідомлення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.3. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої і наукової діяльності ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС та якості вищої освіти в цілому.

II. Основні терміни та визначення

2.1 У даному Положенні використовуються терміни у таких значеннях:

2.1.1. *Автор* – фізична особа, творчою працею якої створено твір;

2.1.2. *Академічний plagiat* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднення творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

2.1.3. *Академічний текст* – авторський твір наукового, науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, атестаційної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової і науково-технічної діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших науково- та навчально-методичних праць;

2.1.4. *Висновок (довідка) про перевірку на академічний plagiat* – документ, що містить інформацію про результати перевірки на plagiat, який оформлюється відповідальною особою;

2.1.5. *Відповідальна особа* – здійснює перевірку на plagiat твору.

- науковий керівник дисертаційної роботи на здобуття ступеня «доктора філософії» або «доктора наук»;
- науковий керівник науково-дослідної роботи на plagiat звіту про науково-дослідну роботу;
- головний редактор науково-фахових періодичних видань ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС за перевірку на plagiat рукописів, наукових статей;

2.1.6. *Наукове видання* – твір (узагальнююча наукова праця, монографія, збірник наукових праць, збірник документів і матеріалів, тези та матеріали наукових конференцій, автореферат дисертації, препринт, словник, енциклопедія, науковий довідник або покажчик, наукове періодичне видання тощо) наукового характеру, що пройшов процедуру наукового рецензування та затвердження до друку вченого радою;

2.1.7. *Науковий результат* – нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіковане на носіях інформації;

2.1.8. *Плагіат* – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору;

2.1.9. *Програма для пошуку plagiatu* (далі – Програма) – онлайн-сервіс, який перевіряє текстові документи на предмет наявності збігів, що розміщені в мережі Інтернет, репозитаріях, базах даних та ін.;

2.1.10. *Самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

2.1.11. *Твір (праця/робота/матеріал)* – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), надана на паперових носіях або в електронному вигляді в мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному веб-сайті ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота), магістерська робота, проект, реферат, есе, контрольна, творча робота, ІНПЗ тощо);

2.1.12. *Фабрикація* – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

2.1.13. *Фальсифікація* – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

2.1.14. *Цитата* – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.2. Академічним plagiatом вважається:

2.2.1. Видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї змістовних змін, а також навмисні текстові зміни – заміна символів в тексті (кириличні символи на латинські і навпаки тощо) з метою укриття запозичення;

2.2.2. Дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без оформлення цитування;

2.2.3. Внесення незначних правок у скопійований матеріал (перефразування речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;

2.2.4. Компіляція – створення значного масиву тексту без самостійного вивчення проблеми, шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та написанням перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

2.2.5. Представлення скомпонованих власних і запозичених аргументів без цитування;

2.2.6. Парапраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парапрази полягає в заміні слів, знаків, фразеологічних зворотів або речень при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

2.2.7. Відтворення наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;

2.2.8. Реплікація – процес копіювання даних з одного джерела на багато інших і навпаки.

III. Заходи по запобіганню академічному plagiatu

3.1. Забезпечення доступу наукових працівників та здобувачів вищої освіти, авторів публікацій до повної версії цього Положення на веб-сторінці ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС.

3.2. Інформування осіб, які виконують наукові, навчальні та методичні праці, а також залучені до їх рецензування, в тому числі здобувачів вищої освіти, наукових співробітників про необхідність дотримання Кодексу академічної добросовісності та цього Положення.

3.3. Формування науковими працівниками та науковими керівниками завдань для здобувачів вищої освіти та виконавців науково-дослідних робіт, які сприяють розвитку творчого підходу до їх виконання.

3.4. Проведення роз'яснювальної роботи та розповсюдження відповідних методичних матеріалів з визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані джерела у письмових роботах серед здобувачів.

3.5. Запровадження консультацій наукових керівників для здобувачів вищої освіти з роз'ясненням вимог до написання дисертаційних робіт, використання інформації з інших джерел та недопущення plagiatu.

3.6. Щорічне проведення для здобувачів вищої освіти комунікативних заходів з питань наукової етики.

3.7. Перевірка академічних текстів на plagiat.

IV. Запобігання та виявлення академічного plagiatu в дисертаційних роботах

4.1. Виявлення та запобігання академічного plagiatuздіснюються на етапах написання, попереднього розгляду та попередньої експертизи дисертаційних робіт, зокрема під час:

4.1.1. Обговорення матеріалів дисертаційних досліджень на засіданнях відділів;

4.1.2. Щорічного звітування аспірантів, докторантів з обов'язковим висновком наукового керівника про відсутність/наявність ознак академічного plagiatu у матеріалах їх дисертаційних робіт та наукових публікаціях;

4.1.3. Попередньої експертизи в ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС, яка передує її захисту;

4.1.4. Розгляду дисертаційних робіт спеціалізованими вченими радами;

4.1.5. Надання довідки про перевірку на академічний plagiat науковим керівником, консультантом (Додаток).

4.2. Під час перевірки застосовуються програми для пошуку і виявлення академічного plagiatu. Перевірка дисертацій здіснюється за допомогою Програми, зокрема ресурсів сервісу онлайн-пошуку plagiatu Unicheck (<https://unicheck.com/>).

V. Запобігання та виявлення академічного plagiatu в дисертаційних роботах

5.1. Науковий керівник дисертаційної роботи несе відповідальність за її перевірку.

5.2. Текст остаточного варіанту дисертаційної роботи подається здобувачем вищої освіти науковому керівнику в електронному вигляді (за окремим графіком) для здійснення перевірки на plagiat та отримання довідки про перевірку на академічний plagiat (Додаток).

5.3. Науковий керівник здійснює дисертаційної роботи на виявлення академічного plagiatу, використовуючи відповідні програми.

5.4. Дисертаційні роботи приймаються до захисту за наявності позитивного висновку перевірки на академічний plagiat.

VI. Запобігання та виявлення академічного plagiatу під час виконання науково-дослідних робіт

6.1. Заходи щодо запобігання та виявлення академічного plagiatу під час виконання науково-дослідних робіт (далі – НДР) здійснюються на етапах формування та перевірки звітів про НДР.

6.2. На етапі обговорення на засіданнях наукових відділів звітів про НДР, керівник НДР забезпечує обов'язкову перевірку звітів на оригінальність тексту та відсутність неправомірних запозичень.

6.3. На етапі перевірки заключних звітів про НДР Інститутом експертно-аналітичних та наукових досліджень ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС проводиться вибіркова перевірка звітів на plagiat тексту.

VII. Запобігання та виявлення академічного plagiatу в статтях, що подаються для опублікування у наукових виданнях

7.1. Наукові статті приймаються до розгляду редколегіями за наявності направлених до редакції експертного висновку та позитивних висновків проходження подвійного сліпого рецензування науковим співробітником НВОМД (відповідальним за перевірку на антиplagiat).

7.2. Електронна версія статті перевіряється на відсутність академічного plagiatу. У разі виявлення факту академічного plagiatу наукова стаття не допускається до публікації. Редактор наукового видання повідомляє про цей факт автора.

7.3. Автори, які подають матеріали для опублікування або оприлюднення у наукових виданнях, повинні пройти обов'язкову перевірку праць на оригінальність і відсутність неправомірних запозичень.

VIII. Відповідальність за академічний plagiat

8.1. Відповідальність за перевірку на plagiat твору несуть особи, визначені у пункті 2.1.5.

8.2. У разі виявлення plagiatу в роботах наукових, науково-педагогічних працівників, співробітників та здобувачів вищої освіти ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС автори твору несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства та Положенням про дотримання академічної добросесності в у ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС.

IX. Механізм подання апеляції та її розгляд

9.1. У випадку незгоди з висновком перевірки на академічний plagiat автор (автори) праці має право у 3-денний термін після оголошення результатів перевірки або офіційного

звернення особи, яка виявила академічний plagiat, подати письмову апеляцію на ім'я заступника директора з наукової роботи ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС.

9.2. Для розгляду апеляції наказом заступника директора з наукової роботи ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС створюється апеляційна комісія, персональний склад якої формується з наукових працівників відповідного фахового напряму науково-дослідної роботи.

9.3. До складу комісії можуть бути включені зовнішні експерти, які є визнаними фахівцями з відповідного напряму галузі знань.

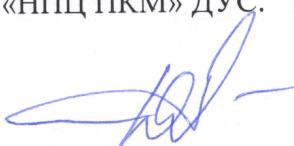
9.4. Комісія розглядає апеляцію у тижневий термін з дати видання наказу заступника директора з наукової роботи ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС про створення апеляційної комісії.

Про дату та час проведення засідання комісії заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається без його присутності.

9.5. Висновок комісії оформлюється відповідним протоколом, який підписується головою та членами комісії, та надається для ознайомлення заявити під підпис.

9.6. Висновок апеляційної комісії зберігається протягом одного року у секретаря апеляційної комісії та передається до архіву ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС.

В.о. заступника директора з наукової роботи

Юрій ЯЩЕНКО